

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

TEKNOLOGI OG RESSOURCER

1.-2. klasse

Affald: Hvad vil du gøre, hvis du finder en hundelortspose i vejkanten?

Affald: Hvordan genbruger vi hundelortsposen og dens indhold?

Affald: Hvordan ville du kompostere din aftensmad?

Affald: Hvordan ser grønt og sort affald ud - hvis man er farveblind?

Affald: Hvis du skulle lave en lov, hvad måtte man så godt smide i naturen som affald?

Materialer: Hvorfor tørrer vi os i håndklæder? - Hvilke materialer ville du ikke bruge?

Materialer: Hvorfor er huse ikke lavet af vingummier?

Materialer: Hvordan vil du adskille en blanding af sand og salt?

Materialer: Hvordan klister tape?

Materialer: Hvorfor løfter dit spejlbillede venstre hånd, når du selv rækker højre hånd op?

Teknologi: Hvordan vil du sende en besked til dine bedsteforældre hvis ikke du havde et tastatur?

Teknologi: Hvorfor er det hurtigere at cykle end at gå?

Teknologi: Hvorfor kan man ikke "swipe" i en bog?

Teknologi: Hvordan virker et ur?

Teknologi: Hvad er tid?

Hygiejne: Hvordan virker sæbe?

Hygiejne: Hvorfor vasker vi et håndklæde? - Er vi ikke rene når vi tørre os?

Hygiejne: Hvorfor skal vi tørre os når vi har været på toilettet?

Hygiejne: Hvordan virker en bruser?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

TEKNOLOGI OG RESSOURCER

3.-4. klasse

Affald: Hvorfor må man ikke smide batterier i metalaffald?

Affald: Hvilket affald er farligt affald?

Affald: Hvorfor skal man sortere olie- og vandfarver forskelligt?

Elektricitet: Hvilken energikilde, tror du er bedst for miljøet?

Elektricitet: Hvad må man godt stikke i en stikkontakt?

Elektricitet: Hvad ville du gøre hvis du så en el-ledning ligge i vand?

Elektricitet: Hvorfor bruger man ikke ledninger i stedet for reb?

Elektricitet: Hvorfor kommer der ikke strøm ud af stikkontakten, når man tænder for den, ligesom når man bruger en vandhane?

Teknologi: Hvor kommer navnet bluetooth fra?

Teknologi: Hvordan virker en vaskemaskine?

Teknologi: Hvorfor har man opfundet mobiltelefoner?

Teknologi: Hvorfor har man opfundet radiatorer?

Materialer: Hvorfor er fyrværkeri ikke pænt om dagen?

Materialer: Hvor kan man finde en magnet henne?

Hygiejne: Hvorfor må man ikke drikke vandet i en svømmehal?

Hygiejne: Hvorfor kan man ikke slikke sin tallerken ren?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

TEKNOLOGI OG RESSOURCER

5.-6. klasse

Affald: Hvad skal der til for at nedbryde madaffald og haveaffald til kompost så hurtigt som muligt? Forældre, mikroklima og mikroorganismer

Affald: Hvad ville du ændre i din kommune så man fik mere ud af affaldet?

Ændringer: Kan man lave et ristet toastbrød om til et ikke ristet toastbrød?

Ændringer: Kan man lave popkorn om til majs-korn?

Vand: Hvor kommer vandet fra i vandhanen?

Vand: Hvilke fordele og ulemper er der med kalk i vandhanerne?

Materialer: Hvordan vil du undersøge, hvad tandpasta indeholder?

Materialer: Hvordan virker toilet-papir?

Materialer: Hvordan virker et menstruationsbind?

Materialer: Hvilken naturressource synes du at vi helst skal undgå at bruge op?

Materialer: Er der dele af det du ejer, som du tror er lavet af børn eller slaver?

Madproduktion: Hvilke fordele ville der være ved at producere danske bananer?

Madproduktion: Hvorfor er insektkød bedre for miljøet end svin og kalv?

Energi: Er det godt eller skidt for klimaet at skifte sit køleskab ud til et med bedre energimærke?

Energi: Hvilken energitype er bedst at bruge der hvor du bor?

Energi: Du er energiminister for en dag. Hvad vil du ændre i den danske energisektor?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

MENNESKET

1.-2. klasse

Ernæring: Hvad kan man drikke, hvis ikke det må indeholde vand?

Ernæring: Hvor kommer din aftensmad fra? - Hvad kommer fra dyr og hvad kommer fra planter?

Ernæring: Hvad ville der ske hvis du drak et glas syre?

Kroppen: Hvordan ville vores bestik se ud hvis vi kun havde hugtænder? - flade tænder? - ingen tænder

Kroppen: Hvordan ser vores hånd ud, hvis ikke der var hud rundt om den?

Kroppen: Vokser din lilletå lige så hurtigt som din lillefinger?

Kroppen: Kan man løbe fra sin skygge?

Kroppen: Hvorfor kan bicepsmusklen bule ud?

Sanser: Lugter prutter mere i brusebadet?

Sanser: Hvordan vil du forklare hvordan mudder føles, til en der ikke kan føle?

Sanser: Hvorfor ved vi hvordan en hundelort smager, uden at have smagt på den?

Sanser: Kan du beskrive, hvad en skov er, til en, der aldrig har set et træ?

Sanser: Hvorfor skal man larme for at skræmme slanger væk, da slanger er døde?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

MENNESKET

3.-4. klasse

Sanser: Hvordan ville det føles at svømme, hvis der ikke var noget vand?

Sanser: Hvilken sans(er) bruges, når man viser følelser? F.eks. Når man er ked af det?

Evolution: Hvorfor har mennesket ikke gæller?

Evolution: Hvorfor har vi øjenlåg?

Kroppen: Hvorfor har vi ribben?

Kroppen: Hvorfor kan bedsteforældre se os vokse, og vores forældre ikke kan?

Kroppen: Er der et hjerte i armen? - lyt til din mor eller fars hjerte, samtidig med at du holder dem på håndleddet. Forklar hvad der sker.

Kroppen: Hvorfor er hullet i øjet sort?

Kroppen: Er man klog fordi man går med briller?

Sundhed: Hvordan virker håndsprit?

Sundhed: Hvad vil I helst spise inden man skal løbe en lang tur?

Sundhed: Hvad er der i energidrik?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

MENNESKET

5.-6. klasse

Kroppen: Hvorfor har drenge brystvorter?

Kroppen: Hvorfor er det vigtigt at nedsætte friktionen i forskellige sportsgrene?

Kroppen: Hvorfor kan man stå på 1000 spidse søm, og ikke et?

Kroppen: Hvad bruges blindtarmen til?

Kroppen: Hvilke organer, knogler og andet tilbehør i kroppen er vi "vokset" fra?

Kroppen: Hvilken kropsfunktion ville du ændre på, så kroppen virkede bedre?

Sundhed: Hvad kan man ikke få for meget af i sin kost?

Sundhed: Hvorfor er søvn vigtigt for kroppen?

Sundhed: Kan man leve af vitaminpiller?

Ernæring: Kan man stole på varedeklarationerne?

Ernæring: Hvorfor får man oftere madforgiftning i udlandet?

Ernæring: Hvorfor smager den samme ret forskelligt, hvis man får den i et andet land?

Ernæring: Hvad skal kræsne mennesker være ekstra opmærksomme på?

Ernæring: Hvis mennesket var en bil, hvad ville være den bedste benzin/mad når vi ser på km/gram?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

ORGANISMER

1.-2. klasse

Planter: Hvordan vokser planter?

Planter: Hvorfor bøjer grene, før de knækker? (eller hvorfor kan planter bøje?)

Planter: Hvorfor har blomster forskellige farver?

Planter: Hvis alle blomster havde samme farve, ville man så plukke dem?

Planter: Kan man vande en plante med mælk eller sodavand?

Planter: Hvordan ved vi at planter vokser når der er sollys?

Planter: Hvad gør nogle planter farlige?

Planter: Hvorfor er græsset pletvis grønnere og højere i nogle haver og ikke i andre?

Dyr: Hvorfor rengør man et akvarie og ikke en sø?

Dyr: Hvorfor kan fluer gå på loftet?

Dyr: Hvorfor flyver myg og fluer ikke i regnvejre?

Dyr: Hvorfor lægger høns færre æg, når det blæser?

Dyr: Hvordan vil en slange fordøje en is?

Dyr: Hvilket insekt kan flyve højest?

Dyr: Kan et insekt være et byttedyr?

Dyr: Hvor kommer maden i supermarkedet fra?

Dyr: Hvem laver sneglens hus?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

VAND, LUFT OG VEJR

1.-2. klasse

Vejr: Kan regn "falde" op ad?

Vejr: Hvordan bliver vejret til din fødselsdag?

Vejr: Hvorfor er det koldere om vinteren end om sommeren?

Vejr: Hvad mener man med "at det stormer som en halv pelikan"?

Vand: Hvor forsvinder vandpytten hen?

Vand: Hvordan virker en vandlås?

Vand: Hvor mange isterninger skal man smide i en sø, før man kan gå på isen uden at få våde tæer?

Vand: Hvorfor skal man ligge ned når man flyder og ikke stå op?

Vand: Hvorfor løber vand ned ad?

Erosion: Hvor kommer sand fra?

Erosion: Hvor kommer støv fra?

Erosion: Hvorfor bliver tegninger og malerier lysere, når det står ude i solen eller foran en lampe?

Luft: Hvordan vil du forklare hvad luft er til en der er blind?- døv?

Luft: Kan man kun mærke luften når det blæser?

Luft: Hvordan lugter et råddent æg?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

VAND, LUFT OG VEJR

3.-4. klasse

Vejr: Når det sner falder der sne, når det regner falder der regn, men hvad falder der når det er tåget?

Vejr: Kan man tørre tøj på tørresnor på Grønland og Amazonas?

Vejr: Hvorfor kommer stormfloden efter stormen? - kommer der altid en stormflod?

Vand: Hvorfor vokser istapper ikke opad?

Vand: Hvor bliver tisset af, når vi tisser i naturen?

Vand: Hvorfor tør sne når man putter salt på det?

Erosion: Hvorfor ruster kæden på din cykel?

Luft: Forestil dig at du er hoppet ud af et fly, og al luften forsvinder. Hvordan vil det ændre din oplevelse?

Luft: Når det blæser peger flaget altid den vej vinden bevæger sig, hvorfor ikke omvendt?

Luft: Hvordan kan det være, at en tornado virker som en kæmpe støvsuger?

Luft: Hvorfor klæber badeforhænget til dig, når du tænder for bruseren?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

NATUREN LOKALT OG GLOBALT

3.-4. klasse

Dyr: Skal dyr være i zoo? - Du skal af med dit yndlingskæledyr - krokodillen. Hvilke fordele og ulemper er der ved at slippe den fri i naturen, eller give den til zoologisk have?

Dyr: Er flotte/exotiske dyr altid fredet?

Dyr: Skal alle typer dyr i en zoologisk have/ et akvarium?

Dyr: Hvad vil du tage højde for når du får et eksotisk dyr, som kæledyr? - slange, kamæleon, gekko, frøer, dragefisk, søheste?

Dyr: Hvordan skal dyrene tilpasse sig, for bedst at kunne overleve i Danmark?

Dyr: Hvor i fødekæden ligger snyltere, symbionter og parasitter?

Geologi: Kan der komme vulkaner i Danmark?

Geologi: Hvor ville du bo i Danmark under istiderne, hvis du ville være gletscherfri?

Vejr: Hvordan skulle vejret være i løbet af en uge, hvis du bestemte? Er der forskel på, hvilken årstid du tænker på? - Hvad med naturen?

Organismer: Hvad skal der til før noget er "levende"?

Planter: Hvorfor bliver bladene på træerne større og større jo tættere på ækvator du kommer?

Overlevelse: Du skal bo i biotoppen "xx" i en uge. Hvad er den vigtigste ting du vil tage med? xx kan være savannen, polerne, junglen, baghaven mm.

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

JORDEN OG SOLSYSTEMET

3.-4. klasse

Stjerner: Kan man røre/holde en stjerne?

Rummet: Hvordan går man på toilettet i vægtløs tilstand?

Rummet: Er det godt at bruge penge på rumrejser?

Rummet: Hvad ville der ske hvis du skreg ude i rummet?

Jorden: Hvorfor forsvinder vores luft ikke ud i rummet?

Jorden: Kan man bære Jorden?

Jorden: Hvorfor skal man i seng, mens det stadig er lyst om sommeren?

Jorden: Kan vi stå helt stille?

Jorden: Hvorfor ændres længden på nat og dag?

Månen: Hvorfor kan man se månen i løbet af dagen?

Månen: Hvorfor kan man ikke se bagsiden af månen?

Månen: Hvorfor lyser månen?

Solen: Hvad er hurtigst skyggen eller lyset?

Planeter: Hopper man højere på månen end på Jupiter?

Planeter: Hvilken planet ville være sjovest at se De Olympiske Lege på?

Planter: Hvordan vil en kalendermåned være inddelt, hvis man bor på Mars?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

NATUR OG MILJØ

5.-6. klasse

Miljø: Hvilke konsekvenser har blomsterbuketter for naturen?

Miljø: Hvor mange gasser kender du?

Miljø: Ville du stadig drikke vand, hvis vandet havde en anden farve?

Miljø: Ville du drikke dit eget eller andres tis, hvis det var rensat?

Miljø: Hvad er bedst for miljøet - offentlig transport eller bil?

Natur: Kan man leve på en planet der har ca. 76% kvælstof i luften?

Natur: Hvorfor skubber kartofler ikke jorden ud af potten, når kartoflerne vokser og bliver flere?

Natur: Hvad ville Darwin sige om spørgsmålet: "Hvad kom først hønen eller ægget?"

Natur: Hvad ville du tage med dig, hvis du skulle undersøge om en biotop er en sump eller et vandløb?

Natur: Skal vi lade naturen ændre sig selv, eller bevare den som den var?

Natur: Skal vi bevare de danske dyrearter, eller lade invasive arter overtage?

Natur: Hvornår ændrer en art sig fra at være invasiv til naturlig del af den biotop?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

JORDKLODENS FORANDRINGER

5.-6. klasse

Miljø: Hvordan vil isbjørnene tilpasse sig et varmere klima?

Miljø: Hvad har flyttet mest materiale, istiderne eller mennesket?

Pladetektonik: Er saltvandskrokodillen i Australien en invasiv art, som stammer fra den afrikanske Nilkrokodille?

Pladetektonik: Hvorfor er marker omkring vulkaner populære for landmænd?

Pladetektonik: Kan man flytte et land?

Pladetektonik: Hvorfor kalder man jorden for "Den dynamiske jord?"

Pladetektonik: Hvad tror du, der ville ske, hvis jordens kerne slukkede?

Klima: Hvad er klimaflygtninge?

Klima: Hvilken klimazone vil du vurdere er den med flest klimaudfordringer?

Klima: Hvor vil du helst bo, hvis temperaturen stiger 5 grader?

Klima: Hvorfor regner det mere, hvis temperaturen stiger?

Klima: Vil der flere eller færre skyer, hvis temperaturen på jorden stiger?

9.1

NATURFAGSDILEMMAER

Forslag til naturfaglige dilemmaer, som eleverne kan tage med hjem og diskutere med familien.

STOF OG ENERGI

5.-6. klasse

Energi: Hvordan ville du slukke et bål?

Energi: Har en skygge energi? - siden de kan bevæge sig

Energi: Har alt der bevæger sig energi?

Energi: Hvorfor triller hjul - ville det ikke være nemmere hvis de gled?

Energi: Hvilken energikilde vil du anbefale i et land, hvor der ikke er stabil elektrisk energi?

Energi: Hvor kommer energien fra når man kælker?

Stof: Kender du noget, som ikke vejer noget?

Stof: Hvorfor skal der ilt til at noget kan brænde og ikke nitrogen, som der er så meget mere af?

Stof: Hvad minder mennesket mest om en jernstang eller en sky?

Stof: Hvorfor er laser farligt for øjne?

Stof: Hvorfor bliver man mere skoldet om sommeren end om vinteren?